

HYPERLINK "<http://operagazet.be/recensies/recensies-20162017/fr/tourcoing-qaraqorum/>" <http://operagazet.be/recensies/recensies-20162017/fr/tourcoing-qaraqorum/>

“QARAQORUM – VOYAGE DANS L’EMPIRE MONGOL”

Empire mongol

Reis van Guillaume de Rubrouck

Qaraqorum – Voyage dans l’Empire mongol, opera van François Bernard Mâche (muziek en libretto) naar Voyage dans l’Empire mongol van Guillaume de Rubrouck. Gecreëerd door het Atelier Lyrique de Tourcoing in het Théâtre Municipal te Tourcoing op 2 maart 2017. Bijgewoonde voorstelling op 5 maart 2017.

Christophe Crapez, tenor

Xavier Legasa, bariton

Paul-Alexandre Dubois, bariton

Quatuor Debussy

Regie: Alain Patières

De Reis

Qaraqorum kun je niet meteen een opera noemen. Het is meer een mengeling van theater, muziek, geschiedenis en filosofie. Qaraqorum was de hoofdstad van het Mongoolse rijk in de dertiende eeuw. De Franciscaanse pater Guillaume de Rubrouck werd in 1253 door Louis IX (Saint-Louis genoemd) naar de Mongoolse Steppe gestuurd om er een prins te ontmoeten die verondersteld werd een christen te zijn. Te voet en te paard legde de man op twee jaar ongeveer 16.000 km af via Constantinopel tot in het hartje van Centraal Azië. Hij maakte kennis met boeddhisten, sjamanen, muzelmannen, joden en christenen die schijnbaar in perfecte harmonie leefden. Terug van zijn lange tocht schreef hij een verslag voor de koning waarin hij gewag maakte van zijn kennismaking met deze volkeren, hun gebruiken, hun talen en hun godsdiensten. In het rapport kwam een sentimentele bezorgdheid en onrust tot uiting. Vertrokken met een sterk geloof in de Evangeliën en een vaste opvatting over het goede en het kwade, werd zijn godsvrucht geschokt en op de helling gezet door de aanwezigheid van al die afwijkende geloofsovertuigingen die met evenveel vroomheid maar volledig anders beleefd werden. Dat is ongeveer wat het programmaboekje ons vertelt. Lees hier het volledige verhaal van Rubrouck.

Tolerantie

Deze nieuwe opera heeft een evidente boodschap en werd gecomponeerd in opdracht van de Franse Staat met slechts één idee in het achterhoofd: de andersdenkenden onder ons aan te sporen tot tolerantie. Het is duidelijk dat daarom de creatie en ook de

daaropvolgende opvoering schoolvoorstellingen waren. Waarschijnlijk een unicum in de operageschiedenis! Inprenting van een ideologie moet op jonge leeftijd gebeuren. Het idee is niet nieuw: de Nazi's beseften het al in 1922 toen ze de Hitlerjugend oprichtten.

“Tolerantie”: het magische woord dat al onze conflicten moet oplossen! Als het in de middeleeuwen kon, waarom nu niet meer? In de eerste plaats moet tolerantie van beide kanten komen en dat is in onze samenleving zeker niet het geval. Godsdienst is trouwens niet het ideale voorbeeld om verdraagzaamheid te promoten en de boodschap van Guillaume de Rubrouck nemen wij best met een korreltje zout. Het programmaboekje vertelt ons ook niet dat dit al een tweede reis was, die voorafgegaan werd door een delegatie onder leiding van André de Longjumeau en dat het Mongoolse antwoord toen duidelijk was: de wil van de Eeuwige God was dat de Mongolen over de wereld zouden heersen. Godsdiensten zijn nooit tolerant tegenover elkaar geweest en waren de bron van de gruwelijkste oorlogen. Ketteren gingen op de brandstapel en ongelovigen werden (en worden nog steeds!) onthoofd. De correct- en weldenkende overheid zal ons voorhouden dat die onthoofdingen enkel door terroristen gebeuren.

Dat is het symptoom van een ziekte met de oorzaak verwarren. Richard Dawkins stelt in zijn boek “God als misvatting” (originele titel: The God Delusion) zelfs dat de term “terroristen” onterecht is. Het zijn gelovigen die strikt doen wat de godsdienstleer van hun verlangt en zelf overtuigd zijn van hun gerechtigheid. Het zijn niet meer dan huurmoordenaars met een bijzonder laag IQ die er van overtuigd zijn dat ze zullen beloond worden in het hiernamaals. De opdrachtgevers zitten in de moskeeën en in de Koranscholen die nota bene door ons meegefinancierd worden. De wortel van het kwaad is dat er sowieso godsdiensten bestaan! Maar dat is een hoofdstuk dat ons te ver zou afleiden...

De opera

Terug naar de opera die muzikaal helaas niet veel te bieden heeft. De reis wordt in de juiste chronische volgorde verteld door drie personages: een tenor en twee baritons die amper tien procent van hun tekst effectief zingen. Wij kregen dus meer theater dan opera. Bovendien werd dat gebracht in een halfhumoristische stijl die sterk bij sketches of cabaret aanleunt. De (te) korte gezongen stukjes waren ook moeilijk thuis te brengen. Aanvankelijk associeerden wij het met gregoriaans maar daar waren de inzetten te brutaal voor, madrigalen is ook niet de juiste term en even dachten wij zelfs aan “Les voix Bulgares”. De stemmen op zich klonken welluidend en kordaat, maar een individuele quoterings kunnen wij moeilijk geven aangezien zij bijna steeds samen zongen. De mooiste muzikale momenten kregen wij van het Quatuor Debussy, vooral als zij even kortstondig alleen mochten spelen, ongestoord door de zang of de declamatie.

De handeling van de opera gaat over een lange reis in verre, ongekende contreien. Wij hadden dan ook verwacht dat de videobeelden ons enkele adembenemend mooie, kleurrijke projecties van de Euraziatische Steppe en de locale klederdracht zouden

brengen. Dat was natuurlijk “wishful thinking”. In de plaats werden wat animaties getoond, even een landkaart en de scenevullende achterliggende projectiewand bleef zelfs vaak gewoon blank. (Door een tekort aan inspiratie?)

Het werk duurt niet meer dan een uur en twintig minuten, maar het leek wel een eeuwigheid. Wij kunnen een bezoek moeilijk aanbevelen, maar wie de opera toch wil zien, kan nog terecht in het Théâtre Cinéma Paul Eluard te Choisy-le-Roi op 9 mei 2017, in La Crypte te Lagorce op 8 juli 2017 en in het Théâtre 95 te Cergy-Pontoise op 21 december 2017.

Wie belangstelling heeft voor Guillaume de Rubrouck (Willem van Rubroek) brengt beter een bezoek aan het museum in het Vlaams-Franse dorp Rubrouck. Er zijn ook verschillende boeken over zijn reizen, o.a. door Willy Spillebeen (Rubroeks reizen – Davidsfonds -2009).

G.M. (Gepubliceerd op 6/3/2017)

François Bernard Mâche
François Bernard Mâche

Empire mongol
Het volledige ensemble (Foto: Marc Stef)

Empire mongol
Paul-Alexandre Dubois en het Quatuor Debussy (Foto: Marc Stef)

DelenShare on FacebookTweet about this on TwitterEmail this to someone
Geef een reactie

Het e-mailadres wordt niet gepubliceerd. Verplichte velden zijn gemarkeerd met *

Reactie

Naam *

E-mail *

Website

© 2016 Operagazet. Alle rechten voorbehouden.

Tolérance

Ce nouvel opéra a un message évident et a été composé au nom de l'Etat français avec

une seule idée en tête : inciter les contestataires à la tolérance. Il est donc évident que la création et la représentation qui s'ensuivit étaient des représentations scolaires. Un cas probablement unique dans l'histoire de l'opéra ! L'imprégnation d'une idéologie doit se faire dès le plus jeune âge. L'idée n'est pas nouvelle : les nazis l'ont comprise dès 1922 en fondant la Hitlerjugend.

"La tolérance : le mot magique pour résoudre tous nos conflits ! Si c'était possible au Moyen-Âge, pourquoi pas aujourd'hui ? Tout d'abord, la tolérance doit venir des deux côtés, ce qui n'est certainement pas le cas dans notre société. De plus, la religion n'est pas l'exemple idéal pour promouvoir la tolérance et il faut prendre le message de Guillaume de Rubrouck avec des pincettes. Le livret du programme ne nous dit pas non plus qu'il s'agissait déjà d'un deuxième voyage, précédé d'une délégation conduite par André de Longjumeau, et que la réponse mongole était alors claire : la volonté du Dieu éternel était que les Mongols dominent le monde. Les religions n'ont jamais été tolérantes les unes envers les autres et ont été à l'origine des guerres les plus atroces. Les hérétiques étaient brûlés sur le bûcher et les infidèles étaient (et sont toujours !) décapités. Le gouvernement bien-pensant nous dira que ces décapitations ne sont le fait que de terroristes.

C'est confondre le symptôme d'une maladie avec sa cause. Richard Dawkins, dans son livre "God as Misconception" (titre original : The God Delusion), affirme même que le terme "terroristes" est injustifié. Ce sont des croyants qui font strictement ce que la doctrine religieuse exige d'eux et qui sont eux-mêmes convaincus de leur droiture. Ce ne sont que des tueurs à gages au QI particulièrement bas, convaincus qu'ils seront récompensés dans l'au-delà. Les maîtres d'œuvre sont dans les mosquées et dans les écoles coraniques que nous cofinçons, rien de moins.

La racine du mal, c'est que les religions existent quand même ! Mais c'est un chapitre qui nous distrairait trop....

L'opéra

Revenons à l'opéra, qui n'a malheureusement pas grand-chose à offrir sur le plan musical. Le voyage est raconté dans l'ordre chronologique par trois personnages : un ténor et deux barytons qui chantent à peine dix pour cent de leurs lignes de manière efficace. Nous avons donc plus de théâtre que d'opéra. De plus, le tout est présenté dans un style semi-humoristique qui s'apparente fortement au sketch ou au cabaret. Les (trop) courtes pièces chantées étaient également difficiles à retenir. Au début, nous les avons associées au chant grégorien, mais les entrées étaient trop brutales pour cela, madrigaux n'est pas non plus le bon terme et pendant un moment, nous avons même pensé à "Les voix Bulgares". Les voix elles-mêmes étaient euphoniques et nettes, mais il est difficile de donner une note individuelle car elles chantaient ensemble presque tout le temps.

Le Quatuor Debussy nous a offert les plus beaux moments musicaux, en particulier lorsqu'il a été autorisé à jouer seul pendant un bref instant, sans être dérangé par le chant ou la déclamation.

L'acte de l'opéra porte sur un long voyage dans des contrées lointaines et inexplorées. Nous nous attendions donc à ce que les séquences vidéo nous offrent des projections colorées d'une beauté à couper le souffle de la steppe eurasienne et des costumes locaux. Bien entendu, il s'agissait là d'un "vœu pieux". Au lieu de cela, quelques animations ont été montrées, brièvement une carte et le mur de projection arrière, qui remplit la scène, est même souvent resté vide (par manque d'inspiration ?).

L'œuvre ne dure pas plus d'une heure et 20 minutes, mais elle a semblé durer une éternité. Nous ne pouvons guère recommander une visite, mais ceux qui veulent encore voir l'opéra peuvent encore se rendre au Théâtre Cinéma Paul Eluard à Choisy-le-Roi le 9 mai 2017, à La Crypte à Lagorce le 8 juillet 2017 et au Théâtre 95 à Cergy-Pontoise le 21 décembre 2017.

Ceux qui s'intéressent à Guillaume de Rubrouck (Guillaume de Rubroek) devraient visiter le musée du village flamand-français de Rubrouck. Il existe également plusieurs livres sur ses voyages, notamment celui de Willy Spillebeen (Rubroeks reizen - Davidsfonds -2009).